

REVISTA LITERARA

APARE O DATA PE SEPTEMANA

Abonamentul: Pe un an, 20 lei; pe 6 luni, 10 lei; pe 3 luni, 5 lei.

DIRECTOR:
ST. VELLESCU

Redactor-Administrator:
Th. M. STOENESCU

SCRISORILE
nefrancate se refuza

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
PASAGIUL ROMÂN No. 3 BIS.

ABONAMENTELE
se platesc înainte

EPRAXIA

I

Ce! era o copilă, — nici zece ani nu'mplinise când a adus-o tată-său la Monăstire. Stărița o privi lung, cu deamănuntul, netezindu-i încetișor părul galben, ce îi cădea pe umeri, ca un fuior de mătase. Din când în când fetița și ridica genele, lunecându-și cautătura ei de-o dulce și nevinovată șmeală, când pe chipul liniștit al stăriții, când pe șiragul de mătăni, ce îi țacăniiau în mâna stângă, regulat și monoton ca bătăile unui ceasornic, când pe rasa largă de mohair cafeniu, ce se răvârșa în falduri până la pământ.

Înimă slabă, așa să se cletene și să se 'nduioșeze de te miri ce, n'avea cuvioasa, dar când văzu acest chip atâta de blând, de frumos și de cuminte, îi se făcu oare-și cum milă și se ispiti să 'ntrebe:

— Bine boerule, cum te înduri să.... te despartii de-așa copilă?

— Dă, Măicuță, par'că pe mine nu mă doare inima? Da ce să fac? Mamă nu, — stare.... de nicăeri. — Eă... vezi-mă, abia 'mî târău zilele; ca mâine intru 'n pământ și n'am nici de comand....

II

Era tuturora dragă copila asta, cu ochii mari și limpezi, cu mișcările ei potolite, cu întrebările ei naive, — cu farmecul acelei frumuseți triste, de care ea nu'și dedea încă seamă, și zilele ei treceau liniștite și reci ca uitarea, în mijlocul acelei lumi

în care nimic nu se mai schimba. — A celeași rugăciuni neîntreprupte, aceleași cântece prelungi și somnoroase, aceleași mișcări de rase lungi și negre, pe care la început multe nopți de-arândul le vedea mereu prin somn înșiruindu-se pe dinaintea ochilor ei.

S'a deprins în sfârșit cu toate. — Când toca de utrină, ea era în picioare înaintea tuturora.

— Și ce frumos îi ședea, micuța, la strană, când se vira între cântărețe și, clătînându-și a lene capul, își amesteca și ea glasul argintiu în trăgânatul și scâncitul *Doamne miluește* al călugărițelor.

Dar viața pe care o ducea ea, lumea în care trăia, toate erau ca străine de densa: nici odată nu se oprise să 'și delușească în cugetu-i ce vede, ce-aude, ce-simte, — să 'și dea socoteală — măcar așa, copilărește — de ce face și ce rost are ea acolo. Nici uritul n'o apuca, nici dor de-acasă, nimic, — pare că 'n mănăstire se pomenise de când a deschis ochii.

— Făcea tot ce i se spunea, de nimic nu cârtia — nimic cu doria. — O singură dată numai a cerut să'i facă și ei rasă, ca să fie îmbrăcată la fel cu lumea d'acolo, și stărița zimbînd de atingătoarea ei nevinovăție, a sărutat-o, asigurând-o că'i va implini negreșit dorința — când s'a face mare. — Iară fetița, de și în inima ei era încredințată că e destul de mare, se mulțumi pe acest răspuns și nu mai zise nimic.

III

Au sosit iarăși nopțile lungi de iarnă. E un cer sticlos de-asupra, ca o boltă de metal. Văpaia lunei s'așterne pe sclipioarele întinderi de zăpadă.

Ca'ntr'un țintirim împărătește adença tăcere. Prin chilli toată suflarea e adormită. La un singur geam se mai vede lumină. În rasă neagră, tolănită de-a lungul patului, ténera maică Epraxia citia pe *Paul și Virginia*. Témpla îi stă greu sprijinită pe mână și cotul i s'afundă în pernă. Ochii i se pânjiniseră. Dar nu mai avea mult, câte-va pagini. Fața i se întunecă din ce în ce... — Și cum se cutremură când prăpastia mării înghite și copere sub valuri atâta dragoște ș'atâtea visuri! Durerea o înecă și lacrimile îi frig obrazul. Nenorocitul sfârșit al acestei povestiri, în care ea trăise ca într'o desfășurare a avea de întâmplări, în vârtejul cărora neîncercatele simțuri îi fuseseră târate cu-atâta înferbîntare, vui greu în adencul acestei vieți atât de neștiutoare de patimile și tulburările lumești. Cu neputință îi era să mai doarmă. Inchise cartea, ș'o lasă încet pe mucul luminărei, ca să rămăe cu sine și în tilna întunerecului. Un potop de gânduri nedeslușite se năpustiră asupra-i și capul îi căzu ca zdrobit pe căpătâiu. Incetul cu încetul prinse a-i se limpezi învălmășagul minții, și pe firul vremei începură a i se nșira una câte una aducerile-aminte din sborul unei copilării neasemănat de triste. Vedeă pe măsă slabă, mâncată de necazuri, sbuciumată de necurmatele amărăciunii ale unui traiu din zi în zi mai nesuferit. Acum i se lămuriau bine — pentru prima oară — vecinicele sfezi, în larma cărora, se deștepta noaptea din somn, când tatăl ei se întorcea mofluz și îndrăcit de la cărți. Biata ei mamă, cu două zile înainte de moarte, fusese pâlmită, de acest hain ruinător de bani și de viață. Ce culme de batjocură și de durerel...

Își aduse aminte cum, rămasă orfană de mamă la vârstă de opt ani, neingrijită de nimeni, răbda zile întregi de foame, cum tatăl său vindea toate lucrifoarele casei, ca să și stămpere patima ce-l stăpânea cu atâta orbitoare putere, cum apoi, desnădăjduit în cele din urmă, adus în cea mai desăvârșită mizerie, a aruncat-o aci, ca să se mântue de ea. Acum și da ea socoteală

prin câte dureri trecuse și de ce nesfârșită suterință îi sunt zilele legate.

Ca într'o adormire de simțuri străbătuse cei nouă-spre-zece ani, atât de triști și de pustii. Când bogăția ei de păr auriu scăpată din foarfeci, căzu mototol la pământ, o soră oacheșă și neastâmpărată, arătându-i podoaba capului risipită la picioare, o întrebă, cătându-i în ochi milos și galeș:

— Nu îți pare rău?

— De ce? îi răspunse ea zimbînd, îmi simt capul mai ușor așa.

De-atunci purta rasă, ș'o chiăma Epraxia.

IV

Cu mâinele încrucișate pe pept, și capul, ca de povara gândurilor grele, aplecat pe umăr, ea cântă la strană. Plângător și dulce îi resună glasul sub boltile bisericeii, și cât îi de frumoasă când își ridică spre cer din ochii mari și 'nvăpăiași suferitoarele-i priviri, ce par a purcede din două profunzimi de ne închipuite dureri.

Ca ne altă dată, e palidă la față și două cearcâne vinete îi îngărădesc ochii, de truda inimii și de nesomn.

Cât de zdrobită se simția, nenorocita de densă, și cât de străină și fără parte de mângăere, fără limbă să și spuie și fără suflet să i creadă suferința mută ce-atât de adânc și neîndurător o mistuia. Și greu, ca o manta de plumb, o apăsa acum veșmântul călugăriei, picioarele i se 'nmuiău sub ea să cadă. Ar fi voit în ceasul acela să se surpe stâlpii și toată zidăria bisericeii să se dărapene asupra-i. Din când în când în rugăciunea-i molcomă și tânguitoare sbucnia ca un țipăt de mânie și ochii îi fulgerau atunci de focul nemărginitelor ei dureri, și fața i se aprindea ca de flacăra unei patimi adânci și nestăpănite, gândul ei măsura pustiu ce se desfășura înainte-i; vëzuse întreaga-i ecsistență închisă pentru tot-d'a-una în această rasă grea ce-o apăsa de moarte, și simția c'o zugrumă neagra desnădăjduire — ne grăita suferință de a și îngropa tinerețea în tristele ziduri ale unei monăstirii.

Din ziua, aceea nimeni n'a mai vëzut pe Epraxia rîzînd. A rămas pururea pradă gândurilor. Se mistuia amarnic în necurmătu-i sbucium, se topia de pe picioare, simțea că i arde inima — și nimeni n'a spus o vorbă.

V

În casa doamnei Pastia, într'o odaie cu lumina către apus, Epraxia întinsă într'un fotoliu, își povestește amarurile unui băiat ca de vr'o 15 ani, care o ascultă c'o piosă luare aminte... Ș'amândurora li se umplu ochii de lacrimi. Copilul încă orfan.

Din când în când, doamna Pastia intră și s'așează c'o înduioșare de mamă între aceste două suflete nenorocite, și îi soarbe în căutătura ei ferbinte de dragoste și de milă.

Nimic nu mai e de nădărdit, i-a spus doctorul, și totuși ea crede încă să-i scape. Rămasă veduvă și fără copii, pe Iorgu îl luase sub îngrijirea ei de la vrâsta de nouă ani. Vecinic bolnav, vecinic îndopat cu doctorii, a mers tânjind din zi în zi bietul copil, fără ca ea să se descara-jeze, ori să-i pară vr'o-dată rău de sarcina ce singură, de bună-voe și-o luase asupra-i. — Intr'o zi, doctorul îi a spus că la mănăstire e o călugăriță tânără, care de aceeași boală e mistuită, și care se stinge pe zi ce merge...

Peste câte-va zile Epraxia era în casa acestei femei-ânger, care nu mai trăia acum de cât pentru ușurarea acestor două suferinți. — Sta multă vreme îmbrățișându-i cu privirea și mereu întrebându-i ce doresc, cum se mai simt, dacă au poftă de mâncare, ce să le cumpere din târg... Și era neobosită, vecinic umbla în ropotele lor. Nici o dată n'au fost bolnavi mai bine îngrijiți ca aceia.

VI

În picioare, la fereastra ce da în grădină, steteau amândoi și priveau tăcuți, printre frunzele galbene de toamnă la întristătorul apus al soarelui. Gândurile lor călătoriau pe același drum și, de același fior coprinși, nu îndrăzniau să-și vorbească. Toți ofticoșii, în căderea frunzelor, în apusul soarelui de toamnă, ved apropierea înflorătorului ceas. — Se lipiră unul de altul, ca și cum le-ar fi fost frică.

Obraji Epraxiei se aprinseră. De-o parte și de alta i se grămădiră sub temple două benginuri de-o roșată ca de cârmuz. Ca o flacăra îi lunecă prin trup, din creștet până în tălpi se cutremură, și încleștându-și brațele dupe grumazul copilului, îl

strânse de sânu-i cu atâta putere, că bietul Iorgu icni, și cercând a se desface din încordarea brațelor ei, îi zise cu o voce gătuată de durere: „Mă doare, lasă-mă, ce Dumnezeu mă strângi așa?...“

Atunci simți într'ensă răscoala tuturor patimilor, înlănțuite atâta vreme în adâncul inimei, ca un potop de scînteii prinse a-i furnica prin trup, și toate fibrele întinse ca niște coarde i se sbăteau vajnic, smăcinată din toate încheeturile de carceii unei dorinți profunde, arzătoare, neînfrânate și netălmăcite pentru ea. Și aceea patimă nepricepută care îi șurua ca un metal topit prin vinele ei umflate, îi orbia vederea și mințile; — nu mai știa ce face, — strângea nebună pe Iorgu de peptul ei și'l omora în sărutările-i întefite, ferbinți și fără de sfârșit.

Când își desfăcu brațele, copilul îi cătă în ochi nedumerit și galeș. Ea încremeni ca dupe un leșin, cu privirea obosită și aiurit pironită în gol.

Și toată seara a stat dusă gândurilor, — fără să spue o vorbă. — Iar când a rămas singură în golul sinistru și rece al odăii, se lungi în pat trudită, — dar nu-și stinse lumina de spaima morții ș'a întinericului.

Cercă să-și potolească gândurile și s'adoarmă, dar d'asupra ochilor ei închiși vedea felurite forme plutind într'o desfășurare leneșă: aci niște rotocoale fumurii ce isvorau nesfârșit unele din altele, aci niște sururi de flăcări ce creșteau străbătând toată gama colorilor în învârtirea lor molatică, aci niște tipsii de alamă ce lunecau încetișor, unele pe altele, de o rotunzime desăvârșită, când micșorate de abia le zăria, când mărite de-și pierdea vîzul pe a lor întindere lucie. — Crezu că înnebunește. Își deschise ochii mari și cătă înflorată în juru-i. Pacea odăii, arătarea limpede a tuturor lucrurilor, la care se uita, o mai liniștiră. — Își lungi privirea prin flacăra lumânării și rămase astfel, fără să clipească, — ca în ascultarea unei muzici dulci și depărtate. — Apoi se duse la oglindă. Se privi multă vreme, netezindu-și cu palma pîrul pe creștet. În umeri obrajilor slomnia acea roșată veștedă a ofticoșilor. — Își zimbi trist, privind-și în ochii mari și plini de o fermecătoare melancolie. Avea dreptate lumea... e frumoasă. — Dar ce folos!...

A slăbit așa de rău!... De ce i-a mai dat oare D-zeu tinerețe, și farmec, și chip frumos, dacă n'o lasă să se bucure de ele?... Se simți iarăși coprinsă de căldura unor dorinți dulci și neînțelese. Și aduse aminte de Paul și Virginia, ca de niște prieteni cu cari trăise în adevăr.

Se gândi că ar fi putut fi iubită, că acești ochi cari își sting luminele și i se îngroapă în cap, ar fi găsit și ei în lumea asta o inimă pe care s'o miște... Ah! și cât de adânc și fără de sfârșit ar fi știut ea să iubească pe omul, care și-ar fi dat inima ei! Cu ce foc l'ar fi sorbit din ochi și cât de dulce i-ar fi zîmbit în cale, când ar fi venit să-i curme așteptarea și dorul, să-i ardă obrazii și să-i zugrume răsufierea în prididirea lacomă a sărutărilor ferbinți, s'o cuprindă ca într'un vârtej ameteitor de flacări și s'o omoare în farmecul ne mai stăpănit al strângerei în brațe. S'ar fi dat lui, de-apururea lui, cu toată ființa, cu toate gândurile, cu toată puterea ei de-a iubi. I-ar fi fost pe veci roaba cea mai umilită. I-ar fi străjuit liniștea somnului la căpătâiu. S'ar fi asvârlit în gura flarelor, ca să nu s'atingă de el, umbră de durere. De ce n'a lăsat Dumnezeu să aibă și ea parte de-o clipă de fericire?... Ce-a făcut ea? Cu ce-a greșit de-o chinuște atât de amarnic?... Și se simți prea crud nedreptățită.

Atunci i se sgudui inima de o vrăjmașie nebună. Toată durerea i se prefăcu într'o mânie sălbatică și plină de venin. Ar fi prăbușit lumea și tot cerul l'ar fi făcut pulbere să fi avut o putere. Cătă în oglindă și se sperie de întunecata răzvrătire din privirea ei, ca de furia unor ochi streini. Își văzu iarăși coloarea morții pe față și ca un cuțit simți că i spin-tecă trupul din creștet până în tălpi, fiorul groazniciei desnădăjduiri o tăie prin

toate încheeturile, se dete îndărăt cu spaimă și își strânse capul în mâini ca cum ar fi vrut să își stămpere bătăile tâmpelor. Și cum își purta rătăcitele-i priviri prin odae, dete cu ochii de comanac, îl smunci dupe masă și cu o ciudă copilărească cercă să-l rupă bucăți, dar nu putu; îl mototoli în mâni și l'asvârli subpat. Ideea că i tânără și se prăpădește, îi rupea inima, o cuprindea ca o milă dure-roasă, sfâșietoare de sine însă-și, lacrimile o îneca... ar fi rostit cuvinte de foc, dacă ar fi avut cui să își spue adâncă răscoală a zdrobitei sale ființi. Și câte gânduri nebune și întunecate n'o înghețau de groază: i se părea une-orî c'au scoborât-o în groapă, ș'au bulgării de pământ huruindu-i pe capacul de sicriu. Într'un târziu isbuti să își alunge gândurile morții: S'ar putea să se îndrepte, să trăiască, să iubească!... și se simți mai ușurată sub farmecul acestor dulci presupuneri. Inima și mai potoli mânia. Simți că i străbate o lumină caldă în întunecata ei viață... Ce bine are să știe ea să iubească!...

Oftă din adânc. Se culcă iarăși și toată noaptea, muncită de închipuirea unor plăceri negustate, arsă de focul unui dor aprig și necunoscut, s'a zbuclumiat fără s'a-țipească o clipă.

Din noaptea aceea, nu s'a mai sculat din pat.

Cei d'antăi fulgi de zăpadă coperiră lepedea de curând așezată în curtea bisericii ce-i *Trierarhi* :

SUB ACEASTĂ PIATRĂ ODIHNEȘTE ROABA LUI DUMNEZEU EPRAXIA TOPALĂ. NĂSCUTĂ LA 1849 MAI ÎN 10 ȘI INCETATĂ DIN VIAȚĂ LA 1871 NOEMBRU ÎN 3.

A. Vlăhuța.

DESPARTIRE

*Fraga tremură 'n pădure
Floarea gâtul își îndoae,
Dorm prin foi necoapte mure
Și pe toate stropi de ploae.*

*Dar răsare mândrul soare
Ce cu buza'i stropi fură
De pe fragă, de pe floare
Și de pe necoapta mură.*

*Și din geana ta subțire
Pe-a ta față lacrimi pică:
Dureroasa despărțire
Inima reu ți-o despică.*

*Plângi pe simul meu, plângi dragă,
Las' să curgă lungi șiroae,
Lasă : floare, mură, fragă
Es mai vesele din ploae.*

*Floare 'i rumena ta față,
Fragă buza ta sglobie,
Iar pe simu'ți se resfață
Mura creață, conabie.*

*Și să fiu eu acel soare
Ce cu buza'i stropi fură
De pe fragă, de pe floare,
Și de'i vrea, chiar de pe mură.*

Al. Davila.

H. C. ANDERSEN

CARTE DE ICOANE FARA DE ICOANE

TRADUCȚIE

de

Dr. M. GASTER

Seara a treea.

Int'r'o uliță îngustă, aci alătura, văzut-am o femeie. Ulița e atât de strâmtă încât razele mele abia pot bate câte-va clipe de-alungul zidurilor; aceste clipeli imi sunt de-ajuns însă ca să văz lumea ce trăește acolo.

Acum șaisprezece ani trăia încă o copilă; ea se juca la țară în grădina preotului: desișul de trandafiri îmbătrânise și florile trecuseră; buruiana creștea pe poteci, înaltă până în pomi; ici, colea mai rămăsese abia câte-un trandafir, nu așa de frumos însă cum trebuie să fie crăiasa florilor, dar tot avea culorile, tot a-avea mirosul de trandafir.

Mi se pare că fetița popei era un bujor mai frumos; ea ședea pe scăunel lângă

desișul sălbatic, și săruta păpușa cu obraji de mucava.

Zece ani mai târziu, am văzut-o din nou, într'un salon splendid de bal, gătită ca mireasă a unui neguțător bogat; mă bucuram de fericirea ei, și în nopți tainice veneam de o vedeam.

Viața de toate zilele are tragedia ei; azi i-am văzut ultimul act.

În ulița cea îngustă, mireasa bogatului zăcea pe un pat, bolnavă de moarte, și neîduratul ei de stăpân cu inima rece și barbară îi smulse velința cu care se acoperea.

„Scoală-te îi zise“ obrajii tîi gonesc pe oameni; gătește-te! câștigă bani sau de nu, te arunc afară pe drum; aide scoală-te!

„Moartea îmi sfășie pieptul, zise ea, lasă-mă să mă odihnesc!“

Dar el o ridică cu sila, îi sulemeni obra-
jii, îi împleti trandafiri prin cosițe, o puse la
fereastră cullumina aprinsă alătura și plecă.

M'am uitat țintă la ea; ședea nemșcată;
mâna îi căzu în poale. Vântul trânti ferea-
stra, încât sfărâmă un geam, dar ea nu se
mișca; perdeaua zbura împrejur ca o flacăra.
Era moartă! Din fereastra deschisă, pro-
povăduia morală roza mea din grădina
preotului.

Seara a patra.

„Astă seară, îmi spuse luna, am fost
la teatru nemșesc; era într'un orășel mic;
dintr'un șopron făcuseră scenă, stinghie
rămăseseră, dar prin oare-care îmbrobodiri
le prefăcuseră în loje. Toată lemnăria era
acoperită cu rotocoale. De tavanul boltit.
atârna un mic policandru de fer, și un mic
butoiaș se zidise în tavan, cu gura în jos,
pentru ca să se poată trage candelabru
în sus, precum se face și la teatrele cele
mari, când sună clopoțelul sufferului.

Linga-Linga!... și policandru cel mic
sări de o jumătate de cot; acum știa
ce comedia începe. Un principe tânăr, cară
trecea tocmai pe atunci prin oraș, asistă
la spectacol împreună cu soția lui, și de acea
era o înghesuială ne mai pomenită, numai
dedesubtul policandru era un crater;
aci nu ședea nimini, căci lumînările cur-
geau trop, trop. Se făcuse atât de cald în
năuntru în cât trebuia să deschiză toate
ferestrele zidului; fetele și flacăra poporului
steteau pe din afară și se uita înăuntru
prin ferestre, cu toate că polițaiu din stal
îi dojenea cu bastonul.

Lipiți lângă orhestră, ședea principele
cu principesa în două jețuri vechi, în cari
de obicei ședea numai primarul cu femea
lui. Astă-seară trebuia însă să șează pe
bâncile de lemn, ca toți cei lalți cetățeni.

Acum se vede că un coruiu gonește pe
altul; femeile șopteau, totul avea un aer
de praznic. Policandru se legăna, pe po-
por 'l lovea poliția peste mâini; și eu —
eu luam parte la comedia nemșescă.

FANTAZIO

DOAMNEI B.*

IV

Durerea 'ntreagă-a lumei în pieptul tău se strânge.
Tu plângi și ai dreptate: prea mult ai suferit!
— Dar crezi că plânsul face pe om mai fericit?...
Ascultă: nu mai plânge.

Viața noastră trece cu'n soiū de 'ntârziere
Ce pare că vieții viață încă-î cere.
Bêtrâni cam de cu vreme, ne trecem singuri drumul,
Din existența noastră arzând pênă și scrumul,
Și-atât suntem de silnici, și-avem atâtea gânduri,
Că nici nu știm când drumul se 'nchee 'n patru scânduri.
— De-aceea nu mai plânge, căci dacă-a fost să fie
Ca tu să fii, — mai bine'î să fii ființă vie.

Inchipuie-ți că soarta te-ar fi făcut o stâncă,
O apă, o grădină, o peșteră adâncă,
Sau dacă vrei, o rază... Crezi oare c'ai fi fost
De groaznica durere *de-a fi*, la adăpost?

Căci de-ai fi fost o stâncă, pe vârful unei cline,
 Te-ai fi 'ndrăgit de soare, sau soarele de tine,
 Și-ai fi rămas acolo eternitatea toată,
 Privind aceleași lucruri, trăind același traiu,
 Tot dând soarelui roată
 Cu mizera planetă ce 'i poreclită raiu.

Sau de-ai fi fost o apă curată de izvor,
 Te-ar fi secăt căldura, și iarna, poate, sloii;
 Și de-ai fi avut parte să răcorești vre-un dor,
 Ar fi venit să bea din unda ta toți boii.

Sau de-ai fi fost grădină cu 'nduișată umbră
 Te-ar fi iubit amanți, dar... tot perechi perechi;
 Te-ar fi cântat toți barzii cei nobili prin urechi
 Rimându-te cu *sumbră*..

Sau de-ai fi fost o rază sfioasă, gânditoare,
 Eă cel de'ntăiu pe lume m'aș fi oprit drept soare
 Și caldă ta făptură de sîn mi-ași fi lipit'o
 Rostind vorba : «Iubito»

Nenorociri destule.
 Fiind însă cum ești:
 Făptură făurită din doruri omenești,
 Cu ochi adânci și negri ca două patimi gemeni
 Femea ești, — și totuși femeilor nu semenii.

V

VARIAȚII PE O THEMĂ VECHĂ

Ce tot te juri pe lună
 Că suferi pentru mine, că nu mă poți uita ;
 Te juri ca și cum luna e-o hamnică a ta...
 Ești tot neună.

Iti spun fără sfiială :
 Mi-e mult mai dor de codrul în care te-am iubit
 Căci el e tot același sêlbatic și 'nverzit...
 Și nu înșală.

In pacea lui adâncă
 Ți-am spus de-a mea iubire, jurându-mă pe soare,
 Pe or ce-ai vrut : pe tine, pe-un nour, pe o floare...
 Ai stat de stâncă.

Acuma fă ce-ți face
 Și lasă luna 'n ceruri să-și caute de drum ;
 Nu mai căta cărbune in scrumul cel mai scrum...
 S'a stins. Dă-mi pace.

DUILIU ZAMFIRESCU.

CEI TREI FRATI NEGUTATORI

A fost odată ca nici odată....

A fost odată trei frați. Câte-și trei erau neguțatori. Când plecau în negoț, se vorbeau cât are să zăbovească, și se întorceau, ca să se întâlnească iarăși cu toții. De se întâmpla să le iasă în debine negoțul și câștigau, se veseleau cu toții, iară de se întâmpla ca vr'unul din ei să păgubească se întristau iarăși cu toții.

Așa merse treaba cât-va timp, și fu bine de ei.

De la un timp încoa, frații cei mai mari perdeau într'una ; iar cel mai mic nu. Ast-fel că el tot-d'ama câștiga.

Vezând așa, frații cei mai mari începură a pismui pe cel mai mic, și îi puseră gând rău. Ei se și uniră între dênșii ca să piarză pe fratele lor cel mai mic, și să scape de rușinea ce socoteau ei că le face, tot câștigând el mereu.

Se vorbiră dar, ce și cum să facă pentru aceasta.

Intr'una din zile, spuseră fratelui lor celui mai mic, că de astă-dată să meargă împreună dupe negoț, ca doară vor putea să câștige și ei ce-va. Fratele cel mic, ca unul ce nu știa cugetul lor, priimi.

Se gătiră deci, își luară fie-care avutul cu sine, și plecară.

Frații cei mai mari, dupe cum se vorbiseră ei, apucară pe un drum, pe care fratele lor cel mai mic nu mai umblase, și

nu-i cunoștea cotiturile. Fratele cel mic nu se împotrivi, ci merse cu ei, nebănuind nimic. Mă rog, el se știa curat la inimă, și nici că-i trăsnea prin gând a se teme de ce-va. El se știa că este cu frații săi, cărora nu le stricase nimic și pace bună.

Cum ajunseră la un loc singuratic și pustiu, frații cei mai mari, ziseră celui mai mic.

— Gătește-te, câine, că avem să te omorâm !

— Da ce v'am făcut eu, fraților ?

— Tu, frate cu dracul ; iară nu cu noi. Gătește-te să mori, tu acela ce tot câștigi, și ne faci pe noi de ris și de ocară, că tot perdem.

— Ce vinovat sunt eu despre asta, neșorule ? Voi cu norocul vostru și eu cu al meu. Dar daca voiți să mă omoriți, bine ; mai întâiu de toate să întrebăm și pe un om bătrân, să vedem ce zice și el.

Frații lui voiră să se arate că el le e frate din gură ; dar de la inimă foc și otravă. Voiră adică să-i arate că el e vinovat de moarte. Zică ori-ce va zice bătrânul ce va întreba, ei să facă ce puseră de gând.

Se învoiră deci, să întrebe și pe un bătrân. Și n'apucară să facă zece pași, și iacă-te, că se întâlniră cu un om bătrân.

Pasămi-te dracul care îi îndemnase la un așa păcat, se prefăcu într'un om bătrân și le eși înainte.

Cei doi frați, cum îl văzură îi ziseră :

— Moșule, moșule, bună-zioa.

— Mulțumim d-voastră, feții mei, dară ce aveți cu mine ?

— Uite, moșicile ce să avem ? Noi doi ne-am unit ca să scoatem ochii fratelui nostru celui mai mic, carele este acesta pe care 'l vezi, d-ta ce zici ?

— Foarte bine faceți, răspuse dracul de unchiaș, săi scoateți, da !

— Nu e păcat de Dumnezeu să mă orbiți și să mă slutiți pe mine, fratele vostru, că eu nu știu la sufletul meu să vă fi făcut vr'un rău. Dară ia să întrebăm și pe un om tânăr, să vedem tot așa zice :

Frații lui ca săi arate că ei au drept săi scoată ochii, primiră să întrebe și pe un om tânăr.

Și mai mergând, ce mai merseră, se întâlniră cu un om tânăr.

Pasămi-te dracul, din unchiaș ce era, se dete de trei ori peste cap, se făcu un om tânăr, și le eși înainte.

— Bună zioa, flăcău !

— Mulțumim d-voastră.

— Flăcăule ! uite ce-am hotărît noi să facem : să scoatem ochii fratelui nostru al mic. Bine este ?

— Mai e vorbă ? Cum să nu. Scoateți în bună voe, și nici capul n'are să vă doară.

— Auzi tu mă ? ziseră frații cei mai mari.

— Auz, răspuse fratele cel mai mic. Totuși mai îngăduiți o leacă, că doar nu v'am fript șerp pe burtă ; să întrebăm și pe un copil.

Frații cei mari, se făcură că le e cam milă, ca țiganului de pilă, și ziseră :

— Haide ! fie. Să mai întrebăm și pe un copil, să vedem, n'avem noi dreptul să ne isbândim asupra ta, câștigătorule neconținut.

Și mai făcură câți-va pași prin pustietatea aceea, până ajunseră la un loc.

În drum se întâlniră și cu un copil.

Dracul se făcuse copil și le eșise înainte.

— Duță mă ! ziseră frații cei mari, noi ne-am vorbit să scoatem ochii fratelui nostru celui mic. Ce zici tu, Bine este ?

— Bine, și încă prea bine. Nu sunteți voi de capul vostru ?

Când auzi fratele cel mic și de judecata unui copil, îi veni în gând că numai este Dumnezeu, numai este dreptate pe lumea asta. Dară se opri, fiind-că îi zicea lui cine îi zicea la ureche, că nici o faptă fără resplată.

Se lăsă dară săi scoată ochii ne mai nădăjduind de scăpare.

Și așa rămase fără ochi pe marginea lacului aceluia. Dumnezeu care îngrijește de toți nevinovații, îl îndreptă către un copaciul care era pe marginea lacului aceluia. Și bietul orb, dacă simți că se apropie seara, ca să nu fie bântuit și de niscai-va fiare sălbătice, făcu ce făcu, se agăță cu mâinele de pom, și mai cu chiu, mai cu vai, se urcă în pom, ca să mae noaptea acolo.

Pasămi-te acel lac era locul de întrolocare al diavolilor, cari veneau la zile anumite de-și dedeau seamă de faptele ce au săvârșit ei, în diastima de zile de la o întâlnire până la alta.

Peste noapte, ce să vedeți d-voastră, cinstiți boeri ? Unde veniră dracii ca frunza și ca iarba, și unde veni și tartorul lor între dânșii, și îi puse pe rând de-i întreba care ce a-făcut.

Unii ziceau că a făcut cutare sau cutare lucru. Alții că au îndemnat pe cutare om, să facă cutare neleguire. Alții te miră ce.

Care zicea că a făcut ce-va, îl da tartorul de oparte. Dară care zicea că n'a făcut nimic, pe acela îl deznoda tartorul în bătăi.

În sfârșit, veni și rândul celui ce făcuse pe frații cei mari să scoată ochii fratelui lor celui mic.

— Dar tu, șchiopule și schilodule, ce ai făcut ?

— Ce se fac stăpâne ? Iată, numai de parte, ci azi am îndemnat pe doi frați de au scos ochii celui mai mic frate al lor. Am oprit moara unui om de treabă. Am mai făcut încă ceva : am făcut pe fata împăratului ca să iasă în grădină să se plimbe ; și când eși, eu o umplui de bube, în cât nu o mai poate lecu nici un doftor sau vraciu.

— Ce mai treabă făcuși și tu, pros-tule, zise un drăculeț cam agiamiu, — carele și el acum deschidea ochii în lume,

și carele vrea să se arate tartorului mai isteț, — de ar ști orbul cel cu ochii scoși, s'ar spăla cu apa acestui lac al nostru, și i-ar veni vederile; de-ar ști morarul ar lua și el nițică apă din lacul nostru și turnând în scocul morii sale, ea s'ar porni numai de cât; de ar ști și fata de împărat, ar trimite să ia apă din lacul nostru, să se spele, și i-ar trece toate bubele.

Dar un drac bătrân, învechit în rele, respunse:

— Taci, nerodule, că nu știi ce vorbești.

Atunci, îndată se auzi cântatul cocoșilor de zioă, și dracii periră ca niște năluci.

Și revărsându-se zorile, și luminându-se de zioă, orbul se dete jos din copaci, se duse pe dibuite până la lacul dracilor, și spălându-se pe ochi, îi veni vèzul. Atunci luă apă într'o tivgă ce găsi pe câmp și se duse drept la omul căruia îi stătuse moara?

— Ce'mi dai mie, jupâne, să fac să'ți umble moara.

— Ce să'ți dau? Eacă 'ți dau atâta.

— Ba atâta.

— E, ai să fie de bine.

Deteră mâna amândoi și se învoiră.

Turnă apa din tivgă în scocul morii, și ea începu să umble ca o năsdraună.

Plăti omul atât cât se învoise, și îl mai cinsti și cu un cinzec.

Luând fratele cel mic bani, cumpără două clondire mari, le umplu cu apă din lacul dracilor și porni cu ele la împăratul cu fata plină de bube.

— Ce'mi dai împărate, zise el, să'ți mântuesc fata de bube.

— Ia fugi, d'aici, trențarosule, tu să'mi vindecî fata? N'a putut ei, doctori mari și bătrâni; vrăjitori vestiți, și tocmai tu te găsiși?

Împăratul era necăjit, de boala fie-sii, și d'aia vorbi așa aspru.

Fratele cel mic, respunse.

— Nu te uita, împărate, la trențele mele. Dacă nu'ți-oî vindeca fata, să'mi faci ce-i vrea.

— Să știi că de nu'mi vei scăpa fata de bube, unde 'ți stă tălpile, 'ți va sta și capul; iară de o vei lecui, să știi că te fac boer mare și îți răsplătesc împărătește.

El se legă să o vindece.

Acu altă nevoie. Fata nu voia să se desbrace în pielea goală înaintea lui, ca să o scalde, zicând că îi este rușine.

El îi spuse, că dacă este așa, împăratul să'l lege la ochi, și el, așa cu ochii legați, să o spele.

Se învoiră și se apucă de lucru.

Nuamă două scaldături îi făcu, — și ar fi fost destul și una, — și căzură toate bubele de pe dânsa, ca o lepră, și remase curată și luminată, ca și când o făcuse mă-sa.

Împăratul nu mai putu de bucurie, când își vèzu fata mântuită de nevoia ce căzuse pe dânsa. Plăti omului care o vindecase atât cât nu se aștepta el, și îi mai dete și pe d'asupra o caretă cu patru cai, cu vizitiu și cu oaste, ca să'l ducă până acasă la dânsul cu alaiu.

Frații lui spusese neveste-sei că el a murit pe drum.

Când îl vèzu nevasta acum, teafăr, și pe lângă asta cu bani, și adus cu alaiu împărătesc, se bucură cât un lucru mare.

El spuse pe ici, pe colea, ceea-ce pățise. Să ferî însă de a spune că frații lui l'au fost orbit.

Dându-se sfoară în oraș despre păte-niile fratelui cel mic, frații cei mai mari puseră de gând să se ducă și ei să se sue în acel copaci să asculte la sfatul dracilor, că doar de vor auzi și ei ceva, și apoi să facă și ei așa, după sfatul dracilor, ca să se îmbogățească și ei.

Ce'și puseră în gând, făcură în fapt.

Fiind ei suiți acolo în copaci, nici nu 'și trăgeau sufletul ascultând să auză ce vor grăi dracii.

Adunându-se necurații pe la miez de noapte, începură a se certa între dânșii ca dracii, și făceau un sgomot și o gălăgie de, să spargă urechile nu știu cui.

Cum veni însă tartorul, să făcu o tăcere și o liniște, de să se auză sbarnâind musca. El începu să întrebe: Cine a lecuit pe orb? Cine a dat drumul morii? Cine a lecuit pe fata împăratului?

Întrebările lui băgă în grozile morței pe toți dracii, căci era supărat foc.

Dracii, respunseră cu cutremur: Eū, nu nu știu. Eū nu știu. Eū nu știu.

— Apoi cine dar știe? Răcni tartorul.

— Pe semne o fi fost cine-va p'aici pînprejur, care să fi ascultat la sfaturile noas-

tre, cugetă a respunde un drăculeț pe care îl iubea tartorul.

Și poruncind tartorul să caute cu d'amaruntul prin preajmă, ca să nu mai păță ce-a pățit, începură a viermui dracii căutând prin tot locul; eară vr'o câțiva se suiră și în copaci, numai cât te-ai șterge la ochi.

Dând peste cei doi frați ascunși acolo în pom, îi apucară de păr și se ceboriră cu dênșii.

Atunci porunci tartorul să-i arunce de

la unul la altul, până îi vor omori. N'avură ce alege dracii de dênșii. Se perdeau bieții oameni prin mâinele lor, și aruncându-i și snopindu-i, nu se mai alese nici praful de dênșii.

Iată cum dar : nici o faptă fără răsplată.

P. Ispirescu.

Comunicat de Petre Rădulescu, din comuna Micșuneștii-Greci, plasa Mostiștea, județul Ilfov, scolar în gimnaziul Mihail-Bravul, la 1883, Ianuariu.

FRANÇOIS COPPÉE

SEVERO TORELLI

(DRAMĂ ÎN CINCI ACTE, ÎN VERSURI)

ACTUL AL DOILEA

SCENA I

(Urmasare)

Gian Battista (Vezând pe Dona Pia)

E mama ta, copile, soția mea virtuoasă.
De nu 'ți-ar ști secretul, ar deveni geloasă.
Deci spune-i-I! O mumă e ca un ochi din cer
Sub care 'n van pământul ascunde-al său mister.
Ș'apoi, la un pericol, o bine cuvântare
E mult mai ne'nsemnată de cât o sêrutare.

Dona Pia

Pericol?... Pentru cine? Pentru copilul meu?

Gian Battista

Copilul tâu, Severo, jurând pe Dumnezeu,
Va merge să răzbunę un tată și o țară.

Dona Pia

Gian Battista

Ce fel? Făcând prin moarte Spinola să dispară!

Severo

Asasinând tiranul!...

Dona Pia (cu un strigăt de groază)

A! Asasin! El? El?

(Cade pe un scaun)

O! nu!... Peste puțință!

Gian Battista

Nu te 'nțeleg de fel!...

De-această slăbiciune sunt trist, căci mă rănește.
 Tu suferi... Însă gura și-obrazul ce-ți pălește
 Dezmint de astă dată mărețul tău trecut.
 Da! plângi, căci ai dreptate; dar fă să fie mut
 Amorul tău de mumă, și lasă să vorbească
 Amorul datoriei, cu vocea vitejească
 A mumelor romane, cu care, pe cât știu,
 Te-am învățat a crește pe scumpul nostru fiu.
 Dar ce? mai adineauri victimelor proscrise
 Ți-ai dat bijuteria cu brațele deschise,
 Și-acum?... De ești matroană, dă țarei tot ce ai...
 Și Piza cere astăzi pe fiul tău să ți dai.

Severo

Da, mamă, — tata are dreptate. Nu te teme!
 Ci roagă-te și speră să scap în scurtă vreme
 De-acest pericol mare, dar glorios și sfânt.
 Da mamă, roagă cerul și eu voi fi cum sînt,
 În viață, lângă tine! Ș'apoi, când îți voi spune
 Ce planuri am, de sigur, le vei găsi de bune.
 Dar am jurat și corpul lui Christ ne-a consfințit!

(Dona Pia tresare cu durere; Severo o îmbrățișează cu ambele mâini-)

O! mamă, nici odată ca azi nu te-am iubit!

Dona Pia (lui Battista cu un aer rătăcit)

Voi să remân cu dînsul! cu dînsul numai

Gian Battista

Bine!

(lui Severo)

Cum muma ta o dată te adormea pe tine,
 La rîndu-ți fă s'adoarmă neliniștea în ea!
 Să cugete mai bine la răzbunarea mea!

(la o parte)

Dar grija mea, copile, îți e necunoscută,
 Căci este numa 'n ceruri de D-zeu știută!

(Ese)

SCENA IV

Severo, Dona Pia.

Dona Pia

Nu este-așa Severo, că mă iubești?...

Severo

Oh! Da!

De-ar fi puțință, mamă, și inima 'ți-ași da!

Dona Pia

Ascultă-atunci... Spinola, — ah! tremur l'al sēu nume, —

E un Satan, un monstru cum n'a mai fost pe lume.

Și îl urăsc, ca cerul oribilul tartar.

Nu este-un om ca dēnsul măi negru, măi murdar;

Triumful lui și viața insultă chiar natura,

I se cuvine moartea și merită tortura.

Cu toate astea, bagă de seamă la ce 'ți spun,

Ași crede, pentru tine, destinul mult măi bun

De-a fi fără credință, măi brut de cât un câine,

De-ați vinde conștiința spre-a căpăta o pâine,

De a fi tâlhar de codru, sperjur și trădător,

Un reneșat nemernic, un monstru îngrozitor,

Să nu te măi primească nici cerul nici pământul,

Să mori și nici în aer să nu 'ți găsești mormântul,

De cât să faci să cadă un păr din capul sēu.

Severo

Ah! mă nspăimēnți!

Dona Pia

Ascultă, suntem în ceasul rēu.

In care grozăvia pe față va fi dată.

Ah! ziduri, spre-a mă ține cu gura încleștată,

Surpați-vē și 'n pripă cădeți peste-amēndoi!...

Severo

Dar mamă... vezi, aicea, nu suntem de cât noi?

Ce ai? Ce faci? vorbește, vorbește, mamă dragă.

Eū te iubesc!. Nu poate nimic să mă retragă

Din scopul meū, 'ți-am spus'o, am jurat!

Ce fac cu jurământul prin el când m'am legat?

Dona Pia

Ce faci, nenorocite? Ce faci? Dar nu ești fiul
lui Battista Tōrelli!

(Severo se dă 'napoi cu groază.)

'Nainte ca sicriul
Să mă primească moartă, va trebui să știu,
Ca tată ți-e Spinola!

Severo

El ?

Dona Pia

Cată să 'ți reții
Dezgustul și disprețul, căci nu poți înțelege
De unde 'și ia izvorul această făr' de lege.
Nu pot, n'am cutezare, de groază, să 'ți vorbesc...
Ertarea, amintește-ți, ertarea... mă 'ngrozesc!...
Ertarea lui Torelli pe Eșofod... Eî bine
Tu mă 'nțelegi... căci iată, privirile 'ți sunt pline
De groază!

Severo

E oribil!

Dona Pia

BCU Cluj / Central Univ. Dar voi să aflu totu.

Ah! ziua blestemată s'o uit de ce nu pot!
Calăul, eșafodul, îi ved fără 'nctare!
Vezi tu, n'aveam voință și n'avem cugetare...
Eram ca o nebună, când el fu arestat
Știam că legea'î crudă cu cel ce-a conspirat...
Ce zi îngrozitoare, ! Mușcasem mâna rece
A zbirului, cu care Torelli-avea să plece.
Dar el de o mulțime de zbiri era 'nsoțit.
Și n'am putut cu dênșii să lupt până 'n sfârșit.
L'aù arestat... In urmă, eù, singură, pierdută,
Urcasem pân' la ceruri gândirea-'mă abătută;
Dar cerul la durere adesea este mut!
Atunci o cugetare prin creierî mi-a trecut,
S'alerg la fiorosul Spinola, spre a 'i cere
Ertarea! In genuche, să'î spun a mea durere,
Și lacrimile mele curgând pe brațul său,
Să 'i îmblânzească glasul și pieptul de calău;
Voiam să 'l ved în fine și strigătele mele,
Căzând în al lui suflet, ca plumbul mult măi grele,
Să 'l fac să ierte 'n fine pe soțul meu iubit.
A! parcă'l ved și-acuma, pe tron-u-î, neclintit,
Cum mă privea c'un rânjet de demon drept în față!
Și când căzuî, măi rece de cât un sloiù de ghiată,

Zdrobită de durere, și moartă-aproape, — el,
Cu vocea-î îmbrâncită de un instinct mișel,
Nerușinat, îmi zise: — Oh! cât ești de frumoasă!

Severo

Destul! Destul! Aibî milă!

Dona Pia

La vocea lui hidoasă,
Sculându-mă 'n picioare, cu spaimă 'l am privit,
Pătruns d'un greū cutremur tot corpul mi-am simțit.
Oh! Preț infam pe-o viață atâta de curată!
Dar monstru-atunci, îmi zise cu-o voce înghețată:
„In zori de ziuă, mâine, în târg vom ridica
Un eșafod, pe care trei corpuri vor pica.
Sentința este dată ca toți s'o aibă 'n știre;
Mulțimea o să fie ca frunza la privire...
Ceî doi dintâi, sub recea secure vor cădea
Și moartea lor v'aprinde măi mult dorința mea;
Iar cel de-al treilea, palid, cu inima strivită.
Iși va depune capul pe piatra neclintită:
Calăul va fi gata cu fierul ridicat...
Un pas, și cel de-al treilea va fi decapitat...
Dar... dacă-ai vrea... securea va ști să se oprească...
Poți face cu o vorbă Torelli să trăiască!...“
— Și el trăiește încă!..

(Va urma)

Th. M. Stoenescu.

POEME SI MAXIME

1879 — 1885.

Sub acest titlu a apărut, zilele acestea,
un mic volum (93 pagini) de D. Alexandru
I. Șonțu.

Aflați dar iubiți prieteni, c'am să cânt : nu pen-
tru mine ;

Ci pentru acei ce sufer și și pentru al țării bine !...
Spune'mi Musă, spune'mi multe până când vei
osteni,

N'avea grijă tot de mine că mă faci a suferi ! — „

După cum se vede din această strofă,
avem de a face c'o inimă tare bună și c'un

cântăreț, care tot măi ține la tradiționalele
relații cu *musele*. — Dar inima cea măi
bună nu te împedecă de a face versuri foar-
te rele, și o musă, care e nevoită să *spue*
multe, fără să aibă grijă de autor, nu poa-
te fi o musă de treabă.

Din 42 de bucăți, abia una. „*Timerimea*
către Alexandri“ pare a spune ceva
In colo e pleavă, sunete goale, — timp
perdut degeaba și pentu cine le-a scris și
pentru cine le citește.

De alt-fel și autorul pare a se resimți
uneori de zădărnicia inghindiselei dumisale

elitrare, și singur mirându-se cum de mai stăruie într'o musă așa de nerodincă, se întreabă :

„O! de ce inima'n mine mai viază, mai tresare
și de ce mintea'mă se 'nalță dupe-o sfântă in-
spirare?!”

Sigur, altceva nu poate fi la mijloc, de cât lipsa unei ocupații mai serioase. — Asta e toată pricina. — În nici un cas însă, așa-ceva nu se poate chema o *înălțare a minții*. — Dar ce sarbede copilării s'au scris la sfârșitul volumului, cu chip că sunt și ele *maxime!* . . .

O muse șugubețe, vă țineți numai de farse! — Afară de tipografi, toți sunt păcăliți cu asemenea cărți. Mai știți, poate și tipografi!

Ce anapoda se petrec lucrurile la noi! Adevărații poeți de merit nu ne au dat

poesiile lor strânse'n volume, — și din potrivă toți firșonii, cari dau cu plasa în rîme și muștrulnesc bieteles vorbe de geaba, așezându-le la rînd ca pe o oștire de carton, se îndeasă unde nu le ferbe oala și ne trântesc la cărți pe fie ce ceas.

Și ca să aveți o idee de pretenția și revoltătorul tupeu al acestor mormoloci literari, citiți pe D-nu Șonțu la pag. 91, unde zice că *susține o teorie, după care ar trebui să urmăim cu toți*.

„Poezie nu e tot una cu poemă.

Poezie este acel ce, care inspiră și prin urmare pune în lucrare mintea noastră;

Poemă este rezultatul, adică opera ce ese din lucrarea minții sub influența poeziei. . . , — “

Tranca-fleanca — mere acre!..

Ave.

BIBLIOGRAFIE

Din importanta *Revistă pentru Istoria Arheologie și Filologie*, ridigiată de distinsul arheolog, d-nul Gr. G. Tocilescu, a apărut vol. al IV-lea cu zece stampe și o xilografie, conținând materiile următoare :

M. C. Soutzo. — Étalons pondéraux primitifs et lingots monétaires, cu trei tabele litografiate.

Gr. G. Tocilescu. — Studii critice asupra cronicii române: Isvodul Spătarului Clănău sau Cronica lui *Arbore-Cam odax*, cu 6 tabele: 3 fototipii și trei litografii.

Sf. Sa Episcop. Melchisedec. — O excursiune în Bulgaria.

B. P. Hasdeu. — Alun, alună și derivatele. — Specimen de „Magnum Etymologicum Romaniae.”

Gr. G. Tocilescu. — Un autograf al lui Mihai Viteazul cu o fototipie.

A. D. Xenopol. — Teoria lui Rösler (fine).

C. Esarcu. — Sumarul documentelor păstrate în Arhivul General al Veneției și privitoare la Moldova și Valachia.

Dr. M. Gaster. — Legende inedite: Viața Sf-lui Evstathie Plachida.

L. Săineanu. — Elementele turcești în limba română.

Sf. Sa Episcop Melchisedec. — Biblioteca d-lui D. Sturza de la Miclăușeni.

A. D. Xenopol. — Despre Iuga-Vodă, cu prilejul unui nou document.

Theodor T. Burada. — Biserica Sfinții Voevozi din comuna Scănteia, numită a lui Ștefan cel Mare.

A. D. X. — Bibliografie.

Convorbiri literare No. 2 din 1 Mai 1885, sub direcțiunea d-lui Iacob Negruzzi, cuprinde :

I. L. Caragiale. — D'ale Carnavalului, comedie în 3 acte.

Iacob Negruzzi. — Copii după natură: Vorbe parlamentare.

V. Alexandri. — Ovidiu, piesă în patru acte (act. 3-lea).

Schopenhauer. — Despre Istorie.

D. Onciul. — Dare de seamă, critică despre „Teoria lui Roesler, Studii asupra stăruinței Românilor în Dacia Traiană de A. D. Xenopol” (urmare).

Ioan Alexandri. — Odă la unirea Românilor. (Poesie).

A. C. Cuza. — Ideal (poesie).

T. Robeanu. — (Finis) (poesie).

Necrolog.

Correspondență.

Bibliografie.

Tara Noua. Revistă științifică, politică, economică, și literară sub red. d-lui Ioan Nenițescu, No. 8, anul II, cuprinde :

Autocefalia Bisericii române.

Su ersțiunii populare la Români și la diferitele po oare, conferința de D. T. G. Djuvara.

Ghiță Cătănuță, (urmare) (poesie populară culeasă; de N. D. Popescu.

O oticnire a s iritismului, (urmare) de T. N. Cores ondență.